

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie

DATUM	6-11-2018	REFERENTIE	Ellen Vrielink
ONS NUMMER	81DE3A5D	DOORKIESNUMMER	0612170077
NUMMER PS	2018MME213	E-MAILADRES	ellen.vrielink@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Concept Startdocument en plan van aanpak voor MIRT Onderzoek.	PORTEFEUILLEHOUDER	Straat

Onderwerp Statensbrief: Terugkoppeling stand van zaken U Ned

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

Aanleiding

Op 22 november 2018 vindt het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) plaats tussen regio en Rijk. Inzet voor het BO MIRT om met het Rijk afspraken te maken over gecombineerde verstedelijkings- en mobiliteitsopgaven inclusief zicht op de noodzakelijke investeringen die daarvoor nodig zijn. Op 30 oktober jongstleden spraken wij elkaar tijdens een informatiebijeenkomst in het provinciehuis reeds over de voortgang.

Voorgeschiedenis

- 2010: besluit Rijk en regio, na intensief voortraject, tot MIRT onderzoek OV bereikbaarheid USP i.r.t. ruimtelijke opgave in de Utrechtse regio. Ook uit vervolganalyses, zoals de Quicksan haalbaarheid Spoorverbinding Utrecht Oost is gezamenlijk beeld ontstaan van aard en omvang van de opgave en mogelijke oplossingsrichtingen;
- 2016: Gebiedsverkenning Utrecht Oost (GUO). In het BO-MIRT 2016 is deze Gebiedsverkenning vastgesteld als kansrijk groeiperspectief;
- 2017: In het BO MIRT wordt op basis van het Eindrapport U Ned eerste fase, de urgentie van de Utrechtse groeiopgave onderkend en wordt een gebiedsgericht bereikbaarheidsprogramma aangekondigd. Start van een kwartiermakersfase om een Programmaplan op stellen;
- Juni 2018: Starten van een gebiedsgericht programma U Ned, voortgang wordt geagendeerd voor BO MIRT najaar 2018.

Essentie / samenvatting:

In het BO MIRT van 4 juni jl. is tussen regio en Rijk afgesproken om te starten met het gebiedsgerichte programma U Ned. In de Statensbrief van 22 juni (kenmerk 81D352EC) bent u hierover geïnformeerd. We hebben als regio en Rijk het Programmaplan U Ned vastgesteld en afgesproken een gezamenlijke programmaorganisatie te gaan inrichten. Dit programma stelt de regio in staat een duurzame samenwerking met het Rijk aan te gaan.

Het programma U Ned kent drie essentiële onderdelen: (1) de Korte Termijn Aanpak, (2) de MIRT Verkenning bereikbaarheidsproblemen naar en van Utrecht Science Park (USP) en op de Multimodale Knoop Utrecht Centraal (MKUC) en (3) het MIRT Onderzoek 'Wonen, Werken, Bereikbaarheid en Leefbaarheid'.

Met de 15 miljoen euro die in juni beschikbaar is gesteld voor de Korte Termijn Aanpak wordt voor een periode van drie jaar ingezet op drie soorten gedragsmaatregelen: doelgroepenaanpak, werkgeversaanpak en logistiek. Met deze aanpak hebben wij de samenwerking met regionale partners, zoals o.a. het werkgeversnetwerk, kunnen voortzetten.

Voor het komend BO MIRT zouden we investeringsafspraken willen maken voor het starten van een (formele) MIRT verkenning (2030) gericht op maatregelen om de knelpunten die zich voordoen voor het openbaar vervoer en de fiets op de MKUC, het USP en de verbinding tussen MKUC-USP op te lossen. Ter voorbereiding hiervan is een Startdocument opgesteld met probleemanalyse, opgaven en afbakening van de oplossingsrichtingen. Het concept hiervan treft u aan in de bijlage bij deze Statenbrief.

Uit de regionale uitwerking Toekomstbeeld OV komen de eerste lessen over het bieden van extra capaciteit en verbindingen naar de drukste ontwikkellocaties van de regio naar voren. Eerder deelden wij met u het conceptuele model 'Wiel met spaken' en op basis van onderzoek naar de werking van dit model kunnen rijk en regio nu concluderen dat:

- het ontlasten van Utrecht centraal en het beter benutten van andere OV-knooppunten om belangrijke bestemmingen als USP te ontsluiten effectiever is dan meer capaciteit toe voegen op verbindingen van en naar Utrecht centraal;
- knooppunten die dicht bij de stad liggen zijn effectiever voor de overstap OV-OV en OV-fiets naar belangrijke bestemmingen als USP, vanwege de potentieel zeer korte reistijd over het 'wiel';
- knooppunten op wat meer afstand van de stad zijn effectief voor de overstap auto-OV en kunnen dienen als regionale hub voor mensen die een bestemming hebben in het stedelijk gebied.

Rijk en regio zien de noodzaak om nu al een aantal "no regret maatregelen" te nemen om de huidige ontwikkellocaties mogelijk te maken, en tegelijk de bereikbaarheid van het USP te garanderen in de komende jaren. Deze maatregelen zijn in alle toekomstige verstedelijkingsscenario's zinvol. Een belangrijk element daarin is om het USP beter aan te laten sluiten op het spoor netwerk door knooppunten een prominenter rol te laten spelen in het OV-systeem. Op langere termijn vergt dit, naast investeringen in de knooppunten, ook een verandering van het vervoersconcept op het hoofdrailnet en investeringen in verbindingen naar regionale verstedelijkingslocaties, wat de noodzaak van betrokkenheid van rijk en omliggende gemeenten verder onderstreept. Rijk en regio maken in het BO MIRT afspraken over een stapsgewijze aanpak hoe de maatregelen voor de langere termijn gezamenlijk verder uitgewerkt worden.

Inzet voor het BO MIRT is ook gericht op het maken van een afspraak over het starten van een MIRT onderzoek naar Wonen, Werken, Bereikbaarheid en Leefbaarheid in de metropoolregio Utrecht, gericht op de langere termijn (2040). Regio en Rijk hebben hiervoor een plan van aanpak opgesteld. Het gaat in dit MIRT onderzoek om:

- het verminderen van de druk op de woningmarkt en realiseren van (duurzame) woningbouwlocaties
- voorzien in de noodzakelijke voorwaarden voor economische groei.
- het oplossen van de bereikbaarheidsknelpunten in en rond regio Utrecht uit de Nationale Markt en Capaciteits Analyse en aanvullende regionale onderzoeken uit de Gebiedsverkenning Utrecht oost (GUO), U Ned en de netwerkuitwerkingen van het Toekomstbeeld OV
- opgaven op het gebied van leefbaarheid/duurzaamheid

Het gezamenlijk investeren in de aanpak van deze langere termijn opgaven levert optimaal rendement op voor de metropoolregio Utrecht en Nederland als geheel. Het MIRT onderzoek is gericht op het adaptief programmeren van maatregelen uit de samenhangende opgaven op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en leefbaarheid. Het doel hierbij is om deze maatregelen op elkaar aan te laten sluiten, zodanig dat er maximaal wordt voortgebouwd op lopende ontwikkelingen, plannen en ambities en inzicht ontstaat welke locaties en netwerken op de langere termijn ontwikkeld zouden moeten worden. Het concept plan van aanpak treft u aan in de bijlage bij deze Statenbrief.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het mogelijk maken van een gezonde groei van wonen, werken en verblijven in de metropoolregio Utrecht.

Wettelijke grondslag

Op basis van artikel 5 Planwet verkeer en vervoer stelt u een Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan (Mobiliteitsplan) vast. Op basis van artikel 158 van de provinciewet voeren wij het Mobiliteitsplan uit. U Ned maakt onderdeel uit van het Mobiliteitsplan.

Een programma als U Ned verandert niet de formele taken en bevoegdheden van de afzonderlijke partners. Dat betekent dat de afspraken die rijk en regio binnen het programma maken, vaak nog verankerd moeten worden in formele besluiten (bijvoorbeeld in omgevingsvisies). Dat geldt eveneens voor afspraken over investeringsbeslissingen. De democratische legitimatie blijft daarmee gewaarborgd.

Financiële consequenties

Op dit moment niet van toepassing.

Vervolgprocedure/voortgang

In het BO MIRT dit najaar willen wij vervolgspraken maken voor U Ned. Onduidelijk is nog of het Rijk bereid is om een besluit te nemen over het starten van een Verkenning. In overeenstemming met de MIRT-spielregels dient het Rijk dan 75% van het benodigde budget voor oplossingsrichtingen te begroten. Nu de mogelijkheden voor het bekostigen van nieuwe infrastructuur door de rijksoverheid met het opdrogen van de aardgasbaten sterk zijn verminderd, ontstaan er aan Rijkszijde minder mogelijkheden voor financiering. Mogelijke consequentie hiervan is het uitstel van de verkenning (investeringsbeslissing) om de knelpunten op de MKUC/USP en de verbinding daartussen op te lossen.

U wordt na 22 november geïnformeerd over de uitkomsten van het BO MIRT.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,